

IZVJEŠĆA SA ZNANSTVENIH SKUPOVA

4th International Barcelona Conference on Higher Education, 30. 3. – 2. 4. 2008., Barcelona, Španjolska

Od 30. ožujka do 2. travnja 2008. održana je u Barceloni (Španjolska, Katalonija) IV. Međunarodna barcelonska konferencija o visokom školstvu (*4th International Barcelona Conference on Higher Education*) u organizaciji Svjetske sveučilišne mreže za inovacije (*Global University Network for Innovation – GUNI*).

Konferencija se održavala na Tehničkom sveučilištu Katalonije (*Technical University of Catalonia*) i bavila se ulogom visokog školstva kao ključne sastavnice humanog i društvenog razvoja u kontekstu globalizacije. Polazište je bila publikacija *Visoko školstvo u svijetu* s treće GUNI konferencije, a okupilo se oko 400 sudionika iz čitavog svijeta koji su prenosili svoja iskustva, svoje ideje i rezultate istraživanja, u svrhu promišljanja i pronalaženja novih pravaca za suradnju i razmjenu vrijednosti između ustanova visokog školstva i društva.

U polazištima skupa istaknuto je da je suvremeno visoko školstvo složeno i živo, te da u širokom spletu izazova utječe i na političke, pa i geopolitičke, gospodarske i društvene promjene, da ima stožernu ulogu u društvenoj preobrazbi i razvoju, da mu je najvažnija vrijednost u tome da služi općem dobru, a osobito je naglašeno da je sustav visokog obrazovanja dužan djelovati na platformi rekonstrukcije društva u svrhu smanjenja siromaštva i sve većih razlika u razvijenosti, omogućavanja globalne jednakosti, međunarodnog prava, ostvarenja ljudskih prava, interkulturalnog razumijevanja, izgradnje mira i sl.

Nadalje je istaknuto da u kontekstu globalizacije treba kritički i konstruktivno razmotriti ulogu visokog obrazovanja, posebice u okvirima već definiranih svjetskih projekata (*Ciljevi tisućljetnog razvoja, Protokol iz Kyota, Obrazovanje za svih, Hrana za svih, UN desetljeće obrazovanja za održivi razvoj, Najviše zajedničko izvješće o savezu civilizacija* i sl.). U tome postoji kolektivna odgovornost u smislu doprinosa izgradnji društava.

Konferencija se odvijala u okviru plenarne sjednice poslije otvorenja i četiri okrugla stola s podtemama: 1. Priprema novog naraštaja – obrazovna uloga i kurikulumi visokog obrazovanja za razvoj čovjeka i društva, 2. Obnova kreacije znanja – uloga istraživanja u visokom obrazovanju: poticaji i izazovi za buduću aktivan doprinos razvoju čovjeka i društva, 3. Unapređenje dijaloga između ustanova visokog obrazovanja i društva – kako visoko školstvo podržava razvoj čovjeka i društva javnim djelovanjem, 4. Preobrazba ustanova visokog obrazovanja u vrjednovanju pogodnosti koje stvara globalizacija – glavni izazovi i odgovornosti ustanova. U okviru konferencije održana je i posebna sesija o temi: Regionalne perspektive uloge visokog obrazovanja u razvoju čovjeka i društva – glavni izazovi i trendovi u subsaharskoj Africi, arapskim zemljama, Aziji i na Pacifiku, Europi, SAD i Kanadi, Latinskoj Americi i Karibima.

U okviru prvog okruglog stola analizirane su odgojna uloga visokog obrazovanja i temeljna koncepcija obrazovanja u okolnostima pozitivne vizije humanističkog i društvenog razvoja. U tom smislu visoko školstvo odgovorno je za obrazovanje profesionalaca koji u okviru svog poziva trebaju potvrditi poziciju najviše odgovornosti u društvu i na tržištu radne snage. Njihove su profesionalne odluke bitne za zdravu budućnost naroda i zemalja. Vezano za drugi okrugli stol istaknuto je da su sveučilišta ustanove koje najviše pridonose znanstvenom i tehnološkom napretku planeta Zemlje, što je dio njihove osnovne uloge generiranja novog znanja. Odnos između znanstvenog istraživanja i društvenih potreba, kao podrška političkom donošenju odluka, mora se dobro analizirati i istražiti. Naime, treba izgraditi mostove između istraživanja unutar visokoškolskih ustanova i političkog odlučivanja, jer je opća dobrobit dosad očito često zanemarivana, i osim toga visoko obrazovanje mora posvetiti odgovarajuću pozornost. Treći okrugli stol posvećen je unapređenju dijaloga između visokog obrazovanja i društva, odnosno metodama podrške visokog obrazovanja razvoju osobe i društva u javnom angažmanu. Istaknuta je potreba stvarne, a ne deklarativne suradnje između sveučilišta i društva, i ta suradnja ne bi trebala ovisiti o nacionalnim granicama. Raspravljeno je o tome kako, u kojoj mjeri i koliko kvalitetno visoko školstvo podržava i potiče razvoj pojedinca i društva javnim djelovanjem. Četvrti okrugli stol bio je posvećen preobrazbi i promjenama u visokom obrazovanju na temelju mogućnosti i poticaja koje otvara globalizacija.

Raspravljano je o glavnim institucionalnim izazovima i odgovornostima, jer su ustanove visokog školstva u mogućnosti utjecati na političke, gospodarske i društvene promjene, ponajviše slijedom prednosti da djeluju na izvorima spoznaja i imaju elitnu ulogu u društvu znanja.

Posebna rasprava organizirana o temi regionalnih perspektiva visokog obrazovanja obuhvatila je predavanja i rasprave oko glavnih izazova, problema i trendova u supsaharskoj Africi, arapskim državama, Aziji s Australijom i Oceanijom, Europi, SAD-u i Kanadi i Latinskoj Americi s Karibima. Uzimajući u obzir različitosti i izbjegavajući uniformiranje, predstavljeni su suvremeni trendovi i problematika svake od svjetskih regija, uz razmatranje strategija i akcija koje bi ustanove visokog obrazovanja trebale imati da bi ostvarile ulogu nositelja društvenog i humanističkog razvoja u pojedinoj regiji.

Ujedno je održan i veći broj radionica (*workshops*) koje su odgovarale na brojna pitanja suvremenog visokog školstva: *Etika i relevantnost znanosti – kakvo znanje za kakvo društvo?*; *Tehnologije znanja za društvenu preobrazbu*; *Visoko obrazovanje i jednakost*; *Visoko obrazovanje, umjetnost i stvaralaštvo*; *Visoko obrazovanje za interkulturalni dijalog i multikulturalizam*; *Uloga visokog obrazovanja u izgradnji mira i procesima zajedništva*; *Visoko obrazovanje i održivi razvoj*; *Visoko obrazovanje, građanstvo, participacija i demokracija*. Konferencija je završila zaključcima i platformom koji su usvojeni u završnom dijelu konferencije i prosljeđeni su u javnost.

Damir Magaš

5th International Conference *Climate Change: Karst Records V*, 2-5 June 2008, Chongqing, China

Od 2. do 5. lipnja 2008. održana je u kineskom gradu Chongqingu 5. međunarodna konferencija *Climate Change: Karst Records*, koja je okupila više od 100 znanstvenika iz 29 zemalja svijeta uz sudjelovanje i četiriju hrvatskih znanstvenika s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru. Konferencija je održana na Školi za geografske znanosti pri Southwest University – jednom od najstarijih i najuglednijih kineskih sveučilišta. Smješteno je u gradu Beibei, koji je dio metropolitanskog područja Chongqinga koji se smatra jednim od najvećih gradova svijeta. Taj grad odabran je za održavanje konferencije i zbog toga što se u blizini nalazi krška regija Wulong koja je na UNESCO-vu popisu svjetske baštine.

Naglasak konferencije stavljen je na paleoklimatske studije temeljene na zapisima iz speleotema, ali je istodobno konferencija zamišljena i kao mjesto za razmjenu ideja i iskustava svih znanstvenika koji se bave različitim aspektima istraživanja krša. Ukupno je objavljeno 116 sažetaka uz sudjelovanje 247 autora.

Hrvatski znanstvenici aktivno su sudjelovali na ovoj konferenciji s izlaganjima i posterom. Doc. dr. sc. Maša Surić održala je predavanje *Stable isotops from Modrič Cave (Croatia)*, Nina Lončar, prof., prezentirala je rad *The influence of paleoclimatic modeling contact karst relief on Dugi otok Island*, a Robert Lončarić, prof., izložio je temu *Karst phenomena recorded in Alberto Fortis' Viaggio in Dalmazia*. U sekciji postera sudjelovao je doc. dr. sc. Dražen Perica s posterom *The impact of climate on karst relief modeling of Velebit Mt. (Croatia)*. Predavanja hrvatskih sudionika privukla su pozornost ostalih znanstvenika pa je čak predloženo da se jedna od sljedećih konferencija i održi u Hrvatskoj.

U sklopu konferencije sudionici su obišli i središte Chongqinga, u kojem živi više od 4 milijuna ljudi, dok u čitavoj metropolitanskoj zoni živi oko 31 milijun stanovnika. Obilazak je obuhvaćao i vožnju brodom jer se grad nalazi na sutoku rijeka Jangce i Jialing i jedan je od gospodarski najnaprednijih i najbrže rastućih dijelova Kine.

Nakon završetka konferencije hrvatski znanstvenici sudjelovali su na dva terenska obilaska krških regija južne Kine. Prvi teren obuhvaćao je krški ekosustav oko grada Guilina u autonomnoj regiji Guangxi na jugu Kine. Guilin je sa svojom širom okolicom jedna od turistički najrazvijenijih regija Kine s više od sedam milijuna turista godišnje. Taj je prostor prepoznatljiv po svojim brojnim stožastim krškim uzvisinama koje pokrivaju oko polovice bazena Gulin (7140 km²), kao i po bogatoj krškoj hidrologiji i brojnim speleološkim objektima (više od 3000 špilja i jama) od kojih su neki uređeni za turističke potrebe i koji su uglavnom smješteni duž toka rijeke Lijiang. Osim s geološkim i geomorfološkim osobitostima,

sudionici su upoznati i s bogatom kulturnom baštinom regije koju uglavnom naseljavaju pripadnici nekoliko nacionalnih manjina. Znanstvenici su imali prilike posjetiti i Institut za istraživanje krša u Guilinu, koji je središnja ustanova takve vrste u Kini, te su se upoznali s radom tamošnjih znanstvenika.

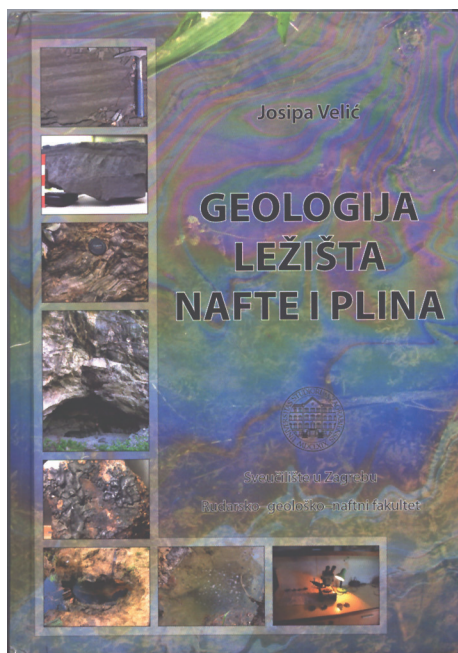
Hrvatski sudionici na 5th International Conference *Climate Change: Karst Records V*

Drugi je teren obuhvatio jugozapad provincije Guizhou, koja se također nalazi za jugozapadu Kine, sjeverno od regije Guangxi. Kao i okolica Guilina, i ovaj je prostor poznat po izraženim krškim reljefnim formama jer je čak 73% provincije prekriveno karbonatnim naslagama. Najimpozantnije reljefne forme su kanjoni na rijeci Beipanjiang te brojna krška brda, a otkriveno je i preko 5000 speleoloških objekata. Do prije dva desetljeća ova provincija bila je gotovo potpuno prometno odsječena od ostatka Kine i izrazito slabo razvijena pa je priroda i dalje prilično dobro očuvana, a regiju posjećuje tek manji broj turista. Ipak, razvojem prometa i gospodarstva i u toj su provinciji vidljivi negativni učinci na ekosustav koji se odražavaju kroz ubranu dezertifikaciju krajolika iako kineska vlada u posljednjih pet godina ulaže velike napore kako bi očuvala izvorni okoliš.

Robert Lončarić

PRIKAZI KNJIGA

Josipa VELIĆ: *Geologija ležišta nafte i plina*, Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2007., 342 str.

Rudarsko-geološko naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu nakladnik je knjige *Geologija ležišta nafte i plina* autorice prof. dr. sc. Josipe Velić, koja je prihvaćena i kao sveučilišni udžbenik. Namijenjena je ponajprije studentima 4. godine studija Geologije na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu, smjer Geologija mineralnih sirovina i geofizička istraživanja. Međutim, korisne podatke i objašnjenja mogu pronaći i stručnjaci iz brojnih srodnih struka.

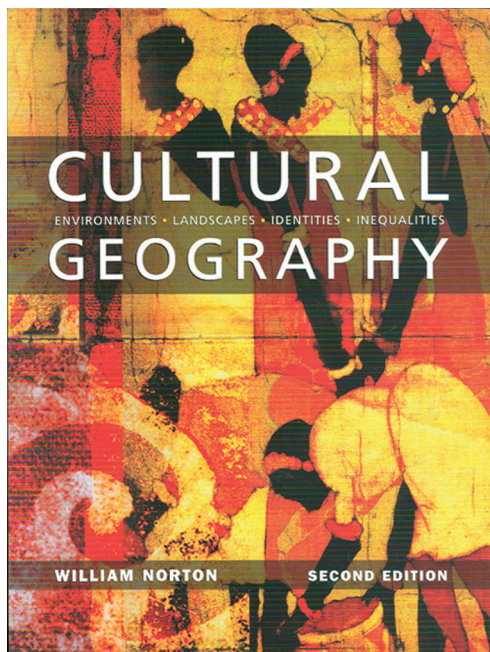
Tvrdi uvez, 342 stranice, mnoštvo grafičkih priloga i tablica, preko 160 literaturnih navoda, te iscrpno kazalo pojmova, na prvi pogled već upućuju da se radi o ozbiljnom izdanju kome svrha nije bila prikupljanje uvjeta za znanstveno napredovanje, već se istinski trudilo dugogodišnje iskustvo ujediniti i ponuditi studentima i kolegama srodnih struka. Knjiga je podijeljena u šest poglavlja od kojih prva dva temeljito objašnjavaju pojmove šupljikavost i propusnost (često u struci zamijenjene izrazima poroznost i permeabilnost), što su najbitnija svojstva stijena kad se radi o nakupljanju i crpljenju nafte, kondenzata i plina iz njih. U trećem poglavlju izložena je problematika sastava i značajki ležišta fluida, tema četvrtog dijela je podrijetlo ugljikovodika, dok se u petom poglavlju objašnjavaju primarne i sekundarne

migracije ugljikovodika, njihovi mehanizmi, dužine i smjerovi. U ta tri poglavlja došla je do izražaja još jedna kvaliteta ovog djela; naime temeljito dana teorijska osnova u nastavku je konkretno prikazana na primjerima iz hrvatskih naftonosnih područja, popraćenim nizom tablica i dijagrama proisteklih iz istraživanja. Šesto poglavlje, *Ugljikovodici u Hrvatskoj*, zauzima skoro pola knjige i gotovo bi moglo biti samostalno djelo. U njemu su, nakon temeljitoga povijesnog pregleda o uporabi i dobivanju nafte i plina na našim prostorima, detaljno razrađene temeljne naftnogeološke značajke naših dvaju taložnih bazena – panonskog i jadranskog – te izdignutoga okršenog pojasa Dinarida između njih. U opisivanju svakog od ovih područja dan je pregled nastanka, geološke građe i bitnih litostratigrafskih jedinica, dok su pojedina ležišta ugljikovodika detaljnije obrađena. Uz to, dostupni su i neki od rezultata geofizičkih istraživanja, bušenja i geokemijskih analiza. Naime, ovom se problematikom u Hrvatskoj bavi razmjerno velik broj znanstvenika i stručnjaka, posebno u našoj naftnoj kompaniji (naravno uz one na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu i Hrvatskom geološkom institutu), međutim, njihova postignuća najčešće ne rezultiraju publikacijama dostupnim široj javnosti. Na taj način konačno je objedinjena velika količina spoznaja koju je bilo moguće naći jedino segmentirano po različitim institucijama.

Autorica u predgovoru navodi više od 20 kolega, profesora, stručnjaka, pa i znanstvenih novaka koji su na svoj način, bilo znanstveno ili tek tehničkom pomoći, pridonijeli da knjiga bude ujednačene kvalitete u svim svojim dijelovima. Takav način izrade udžbenika trebao bi slijediti svaki autor kome je cilj da stečeno znanje bude preneseno na nove naraštaje u najboljem mogućem obliku. S nestrpljenjem očekujemo sljedeća izdanja iz područja geoznanosti kojih na hrvatskim visokoškolskim ustanovama kronično nedostaje.

Maša Surić

William NORTON: *Cultural Geography: Environments, Landscapes, Identities, Inequalities*, Oxford University Press, Canada, 2006, 455 str.

Autor je knjige pod gornjim naslovom William Norton, sveučilišni profesor geografije na Sveučilištu u Manitobi.

Kulturalna geografija restrukturirano je i preinačeno drugo izdanje udžbenika o kulturnoj geografiji. Cilj udžbenika bio je prezentirati kulturalnu geografiju kao poddisciplinu društvene geografije, koja stavlja naglasak na ljude, odnosno na njihov kulturni identitet i prostor (kulturni krajobraz) na kojem žive. Kulturalna geografija usmjerena je na geografski izraz kulturnog u krajobrazu te na socijalno i prostorno ustrojstvo kulture. U knjizi se redovito naglašavaju veze kulturalne geografije s drugim geografskim poddisciplinama, kako društvenima tako i fizičkim.

Knjiga je podijeljena na 10 poglavlja. Na kraju svakog poglavlja nalazi se popis autora i njihov doprinos određenoj temi unutar tog poglavlja. Na početku knjige, nakon sadržaja, može se naći popis svih tablica i grafičkih priloga koji se nalaze unutar teksta. Na kraju knjige nalazi se mali rječnik stranih pojmova, te popis literature i indeks pojmova. Unutar svakog odlomka, na kraju pojedine teme, autor donosi odlomak za daljnje razmišljanje o izloženoj temi.

U poglavlju 1. objašnjavaju se pojmova pitanja u kulturalnoj geografiji. Navodi se šest tema bitnih za razumijevanje kulturalne geografije.

Poglavlje 2. govori o *tradicionalnoj* kulturalnoj geografiji i njezinu razvoju. Naglasak je na uvođenju sauerijske ili pejzažne škole u 1920-ima, koju je osnovao Carl Sauer (1889.-1975.) doajen kulturalnih geografa.

U tom se poglavlju stavlja naglasak na razumijevanje odnosa čovjek – čovjek i čovjek – priroda. *Tradicionalna* kulturalna geografija svoju pozornost usmjerava na teme o okolišu, pejzažu, pejzažnoj evoluciji i regionalnom pejzažu. Posebno se bavi grupama i srodnim regionalnim krajolicima. Takav pristup kulturalnoj geografiji izražen je u Sjevernoj Americi.

Poglavlje 3. razrađuje načine na koje se sve promatrala kulturalna geografija otkada su se marksističke, humanističke, feminističke i postmodernističke teorije uplele u tradicionalno djelo. Ova revizija na tradiciji pejzažne škole pridonosi daljnjem razvoju kulturalne geografije što se naziva *nova kulturalna geografija*. U novoj kulturalnoj geografiji zadržan je interes za materijalni krajolik, ali predmetom istraživanja postaju i socijalne skupine. Pravac u kulturalnoj geografiji koji se naziva *kulturalni zaokret*, promatra se kroz četiri perspektive: poststrukturalizam, postkolonijalizam, kulturni studiji i postmodernizam.

Poglavlja 4.-9. nadovezuju se na sadržaj poglavlja 2. i 3., ali za objašnjavanje tih sadržaja navode se konkretni primjeri. Ova se poglavlja bave čovjekovom okolinom, razvojem krajolika, lokalnim i regionalnim krajobrazom, globalnom nejednakosti, drugim grupama i njihovim okruženjima. Predmet razrade u tim su poglavljima obični, a ponekad i neobični (posebni) ljudi i mjesta. U poglavlju 7., koje nosi naslov: Snaga, identitet i globalni pejzaž, autor razrađuje temu o genocidu. Između više navedenih primjera o genocidu donosi i ulomak s naslovom: Srbija. U tom ulomku govori o sukobima na prostoru bivše Jugoslavije. U iznošenju tog primjera autor je napravio nekoliko pogrješaka. Prvo navodi da je sukob između dviju različitih kulturnih grupa (Hrvata i Srba) započeo u Bosni 1991. g., gdje se sukobljavaju Srbi s hrvatskim Muslimanima. Druga je pogrješna tvrdnja kada govori o počinjenom genocidu u hrvatskom gradu Vukovaru, ali ga locira uz granicu s Hrvatskom. Uz tekst je priložena i karta o etničkoj pripadnosti i njezinoj rasprostranjenosti na prostoru bivše Jugoslavije, koja je dosta nejasana.

U poglavljima 8. i 9. predmet razrade su teorije o snazi i identitetu kao ključnim teorijama u postkolonijalnom pravcu. Predmet istraživanja kulturnih identiteta je na njihovu formiranje i reformiranje.

U poglavlju 8. autor razrađuje temu o spolovima, koji su bitna značajka identiteta. U tom poglavlju razrađuje i seksualni indentitet onih koji nisu heteroseksualci. 9. poglavlje govori o *vernakularnim* regijama i posvećenim mjestima, odnosno naglasak je na prostoru kako ga ljudi subjektivno doživljavaju.

Poglavlje 10. omogućuje procjenu sadržaja teksta te predstavlja zapažanja o trenutnim i budućim stanjima kulturalne geografije. U ovom se poglavlju naglašava da tradicionalni i noviji pristup u kulturalnoj geografiji imaju zajednički interes preokupacije s ljudima i mjestima.

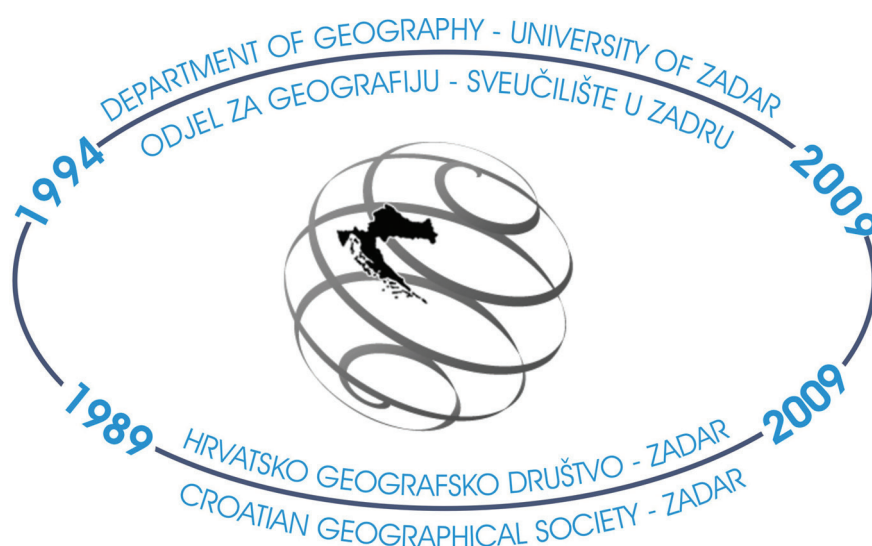
U Hrvatskoj stručnoj i znanstvenoj geografskoj literaturi vrlo je mala zastupljenost kulturalne geografije, stoga bi hrvatski prijevod ovog djela bio značajan doprinos poznavanju kulturalne geografije. Knjiga Kulturalna geografija bit će vrlo značajna za mnoge koji se budu bavili kulturom kao predmetom geografskog proučavanja.

Lena Mirošević

Povodom obilježavanja
15. godišnjice osnutka Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru i
20. godišnjice djelovanja Hrvatskoga geografskog društva – Zadar

ODJEL ZA GEOGRAFIJU SVEUČILIŠTA U ZADRU
i
HRVATSKO GEOGRAFSKO DRUŠTVO – ZADAR

organiziraju znanstveno savjetovanje

JADRAN - SUVREMENA GEOGRAFSKA PROBLEMATIKA

ADRIATIC - CONTEMPORARY GEOGRAPHICAL ISSUES

koje će se održati

Zadar, 11.-13. rujna 2009.

Okvirne teme savjetovanja:

Najnovije prirodnoznanstvene spoznaje o Jadranskom moru
Repozicioniranje Jadrana u suvremenom geopolitičkom sustavu Sredozemlja
Značenje obalnoga, otočnog i podmorskog krša za gospodarski razvoj jadranskih regija
Suvremena socio-ekonomska preobrazba jadranskoga obalnog i otočnog prostora
Geografski aspekti upravljanja obalnim područjima
Regionalna prekogranična interakcija na Jadranu
Geografski aspekti razvoja jadranskih luka – polova razvoja
Jadranski otoci – sučelje prirodne baštine, tradicije i gospodarskoga korištenja

Adresa:

Odjel za geografiju, Sveučilište u Zadru
Ulica dr. Franje Tuđmana 24 i
23 000 Zadar, Hrvatska
tel. 023/345-050; fax. 023/311-282
e-mail: jfaricic@unizd.hr; msuric@unizd.hr; bvukosav@unizd.hr

In the year of celebrating
15th anniversary of the Department of Geography, University of Zadar and
20th anniversary of the Croatian Geographical Society - Zadar

DEPARTMENT OF GEOGRAPHY, UNIVERSITY OF ZADAR
and
CROATIAN GEOGRAPHICAL SOCIETY - ZADAR

organize scientific symposium

JADRAN - SUVREMENA GEOGRAFSKA PROBLEMATIKA

ADRIATIC - CONTEMPORARY GEOGRAPHICAL ISSUES

that will be held

in Zadar, 11-13 September 2009.

Topics of the symposium:

Latest scientific research of the Adriatic Sea
Repositioning the Adriatic in contemporary political system of the Mediterranean
Importance of coastal, insular and submerged karst for economic development of Adriatic regions
Contemporary socio-economic transformation of the Adriatic coastal and insular areas
Geographical aspects of coastal management
Regional transborder interaction on the Adriatic
Geographical aspects of the development of Adriatic ports – development poles
Adriatic islands – interface of natural heritage, tradition and economic exploitation

Address:

Department of Geography, University of Zadar
Ulica dr. Franje Tuđmana 24 i
23 000 Zadar, Croatia
Tel. + 385 23 345 050; fax. + 385 23 311 282
E-mail: jfaricic@unizd.hr; msuric@unizd.hr; bvukosav@unizd.hr

